Nr. 7. Toruń, dnia 1. października 1922 r. Rok I.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W TORUNIU

DWUTYGODNIK INFORMACYJNY

Prenumerata wynosi w Toruniu i na prowincji:		Ogłoszenia:	
Całorocznie	Mp. 2.400 —	Cała stronica	Mp. 20.000 —
Półrocznie	„ 1.200 —	Pół stronicy	„ 10.000 —
Kwartalnie	„ 600 —	Ćwierć stronicy	„ 5.000 —
		1/8 stronicy	„ 2.500 —

Numer pojedyńczy kosztuje 100 Mk.

Nakład i własność Izby Przem.-Handl. w Toruniu. — Redaktor odpowiedzialny: Dr. Tadeusz Raczyński.

Wykonanie umowy handlowej polsko-francuskiej.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu upoważniło m. i. Izbę przemysłowo-handlową w Toruniu do wydawania świadectw pochodzenia dla polskich towarów, wysłanych do Francji na mocy umowy handlowej polsko-francuskiej według wzoru, nadesłanego Izbie przez Ministerstwo.

Mieszany Trybunał Rozjemczy.

Gł. Urząd Likwidacyjny nadesłał nam następujący okólnik:

Na mocy art. 304 traktatu pokoju, zawartego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. został utworzony Mieszany Trybunał Rozjemczy polsko-niemiecki, którego przewodniczącym jest szwajcar p. Moriau, a członkami: sędzia apelacyjny p. Namitkiewicz z Warszawy jako delegat Rzeczypospolitej Polskiej i radca wyższego sądu administracyjnego, p. Scholz z Berlina jako delegat Niemiec. Ajentem Rządu Polskiego do M. Tr. Roz. jest Zastępca Delegata Polskiego do Komisji Odszkodowań Radca Prokuratorji Generalnej Dr. Sobolewski.

Kompetencja Trybunału Rozjemczego określona została przez Traktat Wersalski w sposób następujący:

1. Mieszany Trybunał Rozjemczy polsko-niemiecki sądzić będzie wszelkie spory pomiędzy obywatelami polskimi a niemieckimi, niezależnie od ich charakteru, tyczące się umów, zawartych przed uprawomocnieniem się traktatu Wersalskiego (a więc przed dniem 10. 1. 1920 r. pomiędzy obywatelami polskimi a niemieckimi). Przez obywateli rozumieć należy zarówno osoby fizyczne jak i prawne.

Jednakże spory, które na mocy praw polskich podlegają kompetencji sądów krajowych, w zasadzie sądzone będą przez sądy polskie nie zaś przez Trybunał Rozjemczy; obywatel polski będzie jednak mógł wnieść sprawę przed Mieszany Trybunał Rozjemczy, o ile prawo polskie temu się nie sprzeciwia (Art. 304 p. b. ust. 2 i art. T. W.).

Do chwili okupacji Królestwa Polskiego przez Niemców, władze rosyjskie nie ogłosiły formalnego zakazu stosunków handlowych z Niemcami. Jednakże praktyka rosyjska stała niewzruszenie na stanowisku absolutnego zakazu wszelkich stosunków handlowych z Niemcami.

Wobec tego w myśl par. 1 Aneksu do art. 303 oraz art. 299 uznać należy, iż umowy zawarte pomiędzy obywatelami polskimi b. poddanymi rosyjskimi z jednej strony, a obywatelami niemieckimi z drugiej strony są nieważne od chwili wypowiedzenia wojny pomiędzy Rosją a Niemcami.

Wyjątek stanowią:

1. umowy dotyczące długów lub innych zobowiązań pieniężnych, wynikłych z wykonania pewnej czynności lub zapłaty, przewidzianej przez te umowy (art. 299 p. „a").

2. Umowy:

a) umowy, mające na celu przelew prawa własności dóbr i majątków ruchomych lub nieruchomych, gdy prawo własności już zostało przelane albo przedmiot został wydany zanim jeszcze strony stały się nieprzyjaciółmi,

b) dzierżawy, najem i obietnice najmu,

c) umowy hipoteczne zastawu ruchomego (gaga) oraz zastawu (nantissement),

d) koncesje dotyczące kopalni, kamieniałomów lub pokładów mineralnych,

e) umowy, zawarte przez osoby prywatne z Państwami, prowincjami, gminami miejskimi, lub innemi analogicznemi osobami prawnemi o charakterze administracyjnym, oraz koncesje, dane przez wymienione Państwa, prowincje, gminy miejskie lub inne analogiczne osoby prawne o charakterze administracyjnym. (Aneks do art. 303 par. 2 p. a, b, c, d. e).

3. Umowy asekuracyjne, które w zasadzie również uznane są za nieważne, winny jednak być uregulowane na mocy przepisów specjalnych zawartych w aneksie do art. 303 T. W.

Co się tyczy podziału kompetencji pomiędzy sądami krajowemi a Mieszanym Trybunałem Rozjemczym, to do wyłącznej kompetencji sądów polskich należą przedewszystkiem spory, dotyczące majątków nieruchomych położonych na terytorjum polskiem.

Wszelkie inne sprawy mogą być kierowane do Mieszanego Trybunału Rozjemczego. Dotyczy to również i tych spraw, które ew. mogłyby (lecz nie musiałyby) być sądzone przez sądy polskie.

Godzi się zaznaczyć, iż w myśl art. 302 orzeczenie wydane przez sądy polskie będą wykonywane w Niemczech bez potrzeby uzyskania exequatur (pozwolenia na wykonanie) w granicach kompetencji, przyznanej tym sądom przez T. W.

2. Mieszany Trybunał Rozjemczy sądzić będzie sprawy o przywrócenie praw wzgl. odszkodowanie obywateli polskich w razach, gdy wskutek niespełnienia jakiej czynności, formalności lub zastrzeżenia podczas wojny zarządzono na terytorjum niemieckiem lub też na terytorjum, które uległo najazdowi lub okupacji niemieckiej, jakiekolwiek środki egzekucyjne, które wyrządziły szkodę obywatelowi polskiemu.

Obywatel polski zwrócić się może do Mieszanego Trybunału Rozjemczego o ile sprawa nie podlega kompetencji sądu polskiego (Art. 300 p. b. c. e.).

> Art. 300 ma na celu obronę obywatela polskiego, który był pozbawiony faktycznej możności dokonania czynności, lub formalności, co w następstwie pociągnęło za sobą ekzekucję i spowodowało szkody i straty.

Na prz. sprzedaż mienia z powodu niezapłacenia podatków.

3. Mieszany Trybunał Rozjemczy sądzić będzie sprawy o przywrócenie praw wzgl. odszkodowania obywateli polskich poszkodowanych przez orzeczenia sądów niemieckich wzgl. okupacyjnych, przed którymi nie mogli się oni bronić (art. 302).

> Art. 302 ma tu na względzie przedewszystkiem obywateli polskich, którzy w okresie wojny pozostawili poza granicami Rzeszy Niemieckiej wzgl. Okupacji Niemieckiej, naprz. uchodźców, wygnańców i t. d. W dalszym ciągu, faktyczna „niemożność obrony" może zależnie od okoliczności zachodzić nawet i w wypadku znajdowania się obywatela polskiego w granicach Rzeszy wzgl. Okupacji.

4. Mieszany Trybunał Rozjemczy rozpoznawać będzie sprawy o odszkodowanie obywateli stron obu poszkodowanych przez orzeczenia właściwych sądów krajowych, wydanych z pogwałceniem przepisów zawartych w działach 4. 5. 7. cz. 10.

Na żądanie obywatela polskiego poszkodowanego przez sąd niemiecki Mieszany Trybunał Rozjemczy orzec może przywrócenie do stanu w jakim się strony znajdowały przed zaskarżonym wyrokiem (art. 305 T. W.)

Przez „kompetentny" lub „właściwy" sąd rozumieć należy zarówno sąd niemiecki, lub okupacyjny, jak i krajowy sąd polski.

Z art. 305 T. W. wynika, że postanowienia zawarte w działach 4, 5, 7 części X. T. W. mają działanie wsteczne.

5. Mieszany Trybunał Rozjemczy orzekać będzie w sprawach majątków, praw i udziałów obywateli polskich na terytorjum Niemiec w granicach z dnia 1. 8. 1914 r. (art. 297 ust. 1).

W szczególności Mieszanemu Trybunałowi Rozjemczemu podlegają:

a) wszelkie sprawy o restytucję mienia wzgl. odszkodowanie obywateli polskich za straty i szkody wyrządzone na terytorjum Niemiec w granicach z 1 sierpnia 1914 r. w ich majątkach, prawach lub udziałach (również w spółkach, w których byli oni zainteresowani) przez zastosowania wyjątkowych zarządzeń wojennych oraz t. zw. środków wykonawczych na powyżej wskazanym terytorjum Rzeszy Niemieckiej (art. 297 pp. e. j.)
   Przez wyjątkowe zarządzenia wojenne rozumieć należy zarządzenia wszelkiego rodzaju co do majątków nieprzyjacielskich, których celem jest bez naruszenia własności odjąć właścicielom możność rozporządzenia ich majątkiem.
   Przez „środki wykonawcze" rozumieć należy zarządzenia, naruszające własność i zmierzające do przekazania mienia nieprzyjacielskiego w całości lub w części osobie bez zezwolenia właściciela w szczególności sprzedaż, likwidacja i t. p. (par. 3 aneksu do art. 298).
b) sprawy o przywrócenie stanu prawnego zwróconego mienia, w jakim się znajdowało ono bezpośrednio przed zastosowaniem wyjątkowych zarządzeń wojennych lub środków wykonawczych, oraz sprawy, wynikające z zastosowania przez Niemcy środków naruszających prawo własności obywateli niemieckich (art. 298 T. W.

Jeżeli obywatel polski poniósł straty majątkowe wskutek zastosowania do jego mienia na terytorjum Niemiec t. zw. wyjątkowych zarządzeń powodujących pozbawienie go możności korzystania z tego mienia, zarządzenia niem lub dysponowania, może on wystąpić przed Mieszanym Trybunałem Rozjemczym przeciwko Państwu Niemieckiemu o odszkodowanie pieniężne za te straty (p. „a" art. 297 Traktatu Wersalskiego). Prócz tego — jeżeli przy zastosowaniu powyższych zarządzeń zostało mu odjęte faktyczne posiadanie mienia i jeżeli mienie to istnieje jeszcze w naturze — poszkodowanemu przysługuje przedewszystkiem prawo żądania wydania

mu tego mienia bez żadnych obciążeń i ograniczeń prócz tych, które istniały bezpośrednio przed zastosowaniem wyżej wspomnianych zarządzeń.

Takież prawo przysługuje poszkodowanemu w wypadku, gdy do mienia jego zostały zastosowane t. zw. środki wykonawcze, t. j. zarządzenia, godzące w jego prawo własności, a więc naprzykład przymusowa sprzedaż, konfiskata, unieważnienie tytułów pieniężnych — jednak o tyle tylko, o ile likwidacja mienia nie została faktycznie przeprowadzona.

Jeżeli mienie na skutek zastosowania do niego środków wykonawczych — zostało już zlikwidowane, to poszkodowanemu przysługuje tylko skarga o zwrot pieniężnej równowartości mienia, którą ono przedstawiało dla niego w chwili zażądania.

6. Do kompetencji Mieszanego Trybunału Rozjemczego należy również ustalenie warunków, pod którymi unieważniona przez wypowiedzenie wojny umowa odstąpienia linencji co do praw własności przemysłowej lub reprodukowania dzieł literackich lub artystycznych ma być odnowioną, jeżeli chodzi o prawa nabyte na zasadzie prawodawstwa niemieckiego (Art. 310 T. W.).

Zgodnie z regulaminem procesowym, przyjętym przez M. Tr. Roz. (ośw. Rządu z dn. 3. XI. 1921 r. D. U. 1921 r. Nr. 90, poz. 670) językiem Trybunału jest język francuski, ze zgodą jednak stron może być język francuski zastąpiony przez język niemiecki, bądź na przebieg całego procesu, bądź na jego część. Sekretarjat M. Tr. Roz. ma siedzibę w Paryżu w domu przy ul. Varenne Nr. 57, miejsce zaś posiedzeń wyznacza Prezydjum Trybunału w każdym poszczególnym wypadku. Strony mogą się zastąpić przez pełnomocników z pośród:

1. adwokatów przy sądach jakiegokolwiek kraju,
2. przez ajenta rządowego przy M. Tr. Roz.,
3. profesorów, zastępców i docentów prywatnych wydziałów prawa,
4. członków lub stowarzyszonych instytutu prawa międzynarodowego.

Czasokres do wniesienia skargi powodowej, o ileby upływał wcześniej, przedłuża się do dnia 31 grudnia 1922 r., w którym to dniu skarga winna się znajdować w Sekretarjacie Trybunału. Powód, którego niezamożność nie zostanie stwierdzoną przez ajenta jego rządu, winien będzie złożyć przy wnoszeniu powództwa, celem zabezpieczenia zapłaty kosztów Trybunału, sumę fr. fr. 160 i jeden od tysiąca od wartości sporu tak, by całość nie przenosiła 5 000 franków. Badanie świadków może być przeprowadzone i w drodze rekwizycji, z zachowaniem w tym wypadku przepisów ustaw miejscowych. Trybunał może żądać osobistego stawiennictwa stron.

Celem udzielenia stronom interesowanym bliższych informacji dotyczących kompetencji M. Tr. Roz. trybu postępowania, jurysprudensji biegu poszczególnych spraw i t. p. przy Głównym Urzędzie Likwidacyjnym Warszawa, Foksal Nr. 3 zostało utworzone biuro dla spraw Polsko-niemieckich Trybunału Mieszanego czynne w godz. 12—3 pp.

Zasady Organizacji Pracy według F. W. Taylora, streszczone przez Inż. J. Świątkowskiego.

(Nadesłane przez Województwo Pomorskie).

1) Jednem z najważniejszych zadań inżyniera przemysłowego jest kształcenie majstrów, a przy ich pomocy — kształcenie i wyrabianie robotników. Miłe i sprawiedliwe warunki pracy łatwo wywołują entuzjazm wśród spółpracowników dla wspólnej sprawy. Przez postępowanie tolerancyjne i ludzkie z pracownikami otrzymuje się łatwość wzajemnego stałego porozumienia we wszelkich sprawach. Postronni agitatorzy nie mają wtedy nic do roboty.

2) Taylor przekonał swoich rodaków, że niezależnie od przygotowania technicznego, czy innego specjalnego, żeby być dobrym kierownikiem przemysłowym, trzeba się uczyć „organizacji pracy", jako odrębnej specjalności. Jest to rzeczywiście szczególnie ważne dla młodych przemysłowców i techników, obejmujących pierwsze samodzielne stanowiska.

3) Każdy człowiek z natury swojej skłonny jest bardzo łaskawie sądzić o swojej wytwórczości („ile to już zrobił dzisiaj!") i folgować sobie w pracy. Jedynie ścisła świadomość, ile podjął się wykonać i ile już wykonał, da mu możność regulowania swego pośpiechu i wysiłku, stosownie do tego, ile mu pozostało jeszcze do wykończenia. W ten sposób „zadania dziennej pracy" są niezbędne dla zwiększenia wytwórczości we wszystkich zawodach. Od początku istnienia szkolnictwa są w niem stosowane zadania, bez których nie byłoby postępów w naukach.

4) Przed wyznaczeniem „zadania dziennego" niezbędne są próby, do których wybiera się pracowników przeciętnych co do siły i zręczności, a przytem normalnych pod względem etycznym, a jak chcą amerykanie, takich, którzy „oszczędzają" i dają tem dowód pościągliwości i wytrwałości.

Na czas próby wyznacza się wynagrodzenie wyższe według dobrowolnej umowy i praca wykonywa się w odosobnieniu, aby usunąć niepotrzebne wpływy otoczenia. Czas wykonania każdej roboty notuje się bardzo ściśle i szczegółowo, aby ustalić należne wynagrodzenie. Każdy ruch zapisuje się z dokładnością do $^{1}/_{100}$ minuty, aby śledzić sprawność pracy; to się nazywa „chronometrażem". Uwzględnia się i dolicza czas na wypoczynki podczas pracy według zastrzeżeń nad normalnymi, dobrymi pracownikami.

5) Po wykonaniu dłuższych prób z różnym pracownikami wyznacza się „zadanie dzienne"

obowiązujące na przyszłość, o 25 % niższe, aniżeli przeciętny wynik prób dokonanych, zaś wynagrodzenie mniejwięcej o 25 % wyższe od miejscowej normy za podobną pracę. Taką umowę dobrowolną robi się z jednym pracownikiem z pomiędzy tych, którzy wykonywali próby, a gdy ten popracuje przez pewien czas i jest zadowolony, podaje się do wiadomości ogółu, że mogą się zgłaszać do kantoru ci, którzy życzą sobie zawrzeć taką umowę. Tu potrzebna cierpliwość, bo to idzie zawsze powolnie. W Ameryce tak pracują od wielu lat dziesiątki tysięcy pracowników i są zadowoleni z swoich wyższych zarobków.

6) Za wytwórczość większą ponad wyznaczone „zadanie", są wyznaczone premje i nagrody, których obliczenie jest proste i każdy pracownik może sobie łatwo przy pracy obliczyć, ile już zarobił, i poniekąd wyznaczyć, ile chce w danym dniu zarobić. Nagrody takie powinni wyrabiać wszyscy pracownicy i to coraz wyższe przy coraz większej wprawie. Każdy majster uczy ciągle pracowników swej brygardy, a gdy cała brygarda wyrabia sobie nagrody, to i majster otrzymuje osobną nagrodę, przewidzianą w zawartej z nim umowie.

7) Każdy pracownik otrzymuje codziennie rano kartkę z wykazaniem jego wczorajszej wytwórczości, żeby mógł sobie sam dokładnie uprzytomnić i wyjaśnić, czy i dlaczego ta wytwórczość była niższą od umówionego „zadania pracy".

Każdy pracownik w sile wieku ma ambicję, żeby zrobić lepiej lub prędzej niż inni, jeżeli mu to będzie sprawiedliwie dodatkowo wynagrodzone. Naukowa organizacja oparta jest na tej właściwości natury ludzkiej.

9) W Ameryce około 1912 r. pracowało na tych zasadach 50.000 robotników. Zarabiali stale od 30 do 100 % więcej od innych w fabrykach sąsiednich, które nie wprowadziły tej reformy. Stosunek między robotnikami a pracownikami był życzliwy i przyjazny.

10) Zdrowie pracowników jest drogocenne z narodowego punktu widzenia. Rozum nakazuje ochraniać, żeby robotnik mógł pracować zdrowo do późnej starości. „Zadanie pracy" nie powinno wyczerpywać sił robotnika. Wypoczynki podczas pracy wyznacza się z uwzględnieniem ścisłych naukowych zadań nad znużeniem robotników. Jeżeli ktoś przez chciwość nie wykonywa tych wskazań, to jest winien niszczenia dobra narodowego.

11) Zarządy fabryk i innych zbiorowisk pracowników powinny wciąż starąć się o coraz doskonalsze: a) narzędzia pracy i maszyny, b) lepsze sposoby samej wytwórczości, c) urządzenia dla wygodnego wypoczynku podczas pracy, d) rozrywki odpowiednie dla różnego wieku pracowników, — to wszystko, aby uniknąć przemęczenia, każdy pracownik więcej wytwarzał i tem samem coraz więcej zarabiał. Wysokie zarobki robotników daje się doskonale pogodzić z obniżeniem kosztów produkcji. Obydwie strony zyskują zarówno.

12) Uzupełnienie systemu naukowej organizacji pracy jest racjonalny dobór personelu na zasadzie badań psychotechnicznych w specjalnych instytucjach. Każdy pracownik powinien być skierowany do zawodu, do którego ma najwięcej uzdolnień indywidualnych, gdyż to leży w interesie narodowym.

13) W dobie obecnej szczególnej wagi nabiera sprawa znajomości psychologji pracowników, utrzymania życzliwych, szczerych stosunków z nimi. Okazywanie czynnej pomocy, chociażby tylko przez udział w naradach nad poprawą ich bytu i lepszej przyszłości, i naprz. z powodu trudności aprowizacyjnych ich rodzin, jest wskazanem; winno to oczywiście nastąpić, zanim zaczną się burzyć i dopominać.

Częstokroć dobre słowo, rozumne a życzliwe, może zażegnać poważne zaburzenia. Mając dobre i szybkie informacje, nie należy zwlekać z zapoczątkowaniem porozumienia. Byleby nie łudzić fałszywemi obietnicami lub lekceważącem obejściem.

Pracowników trzeba wychowywać, podnosić ich kulturalnie, rozwijać poczucie piękna w specjalnych gospodach, czy klubach.

Odczyty i pogadanki wyższych urzędników nawiążą nić łączności i życzliwości wzajemnej; należy je zaprowadzić z urzędu.

Z amerykańsko-polskiej Izby handlowo-przemysłowej w Polsce.

(Nowy Świat 74, pałac Staszica, tel. 26—62)

Z nadesłanego nam okólnika Nr. 14 podajemy następujące ważniejsze wiadomości:

Przedstawicielstwa ofiarowane:

6889 — pewna firma amerykańska, wyrabiająca szelki, pragnie oddać zastępstwo na Polskę firmie polskiej w Warszawie (referencji nie podaje).

Przy zasięganiu bliższych informacyj, prosimy powoływać się na numer oferty i numer okólnika.

„Commercial Survey Company, Inc." New York ofiaruje swoje usługi dla inspekcji wysyłek towarowych ze Stanów Zjednoczonych zagranicę.

Po dokonaniu inspekcji przed załadowaniem na okręt, sporządza się certyfikat inspekcyjny, który zostaje przesłany odbiorcy. Cyrkularze tej firmy są do przejrzenia w biurze Izby od 1 pp. do 3 pp.

Życie gospodarcze Stanów Zjedn.

Ogólne położenie na początku sierpnia r. b.

Gdyby nie strajki węglowy i kolejowy — perspektywy na jesień byłyby zadawalające. Urodzaje poprawiły się dzięki deszczom w ostatniej połowie lipca, — ogólna wartość oceniona jest na 500,000.000. Zbiór pszenicy ozimej obliczany

jest na 569,000.000 buszli (587,000.000 buszli 1921 r.). Inne zboża i ziemiopłody przedstawiają się następująco: 175,000.000 buszli kukurydzy, 64,000.000 owsa, 10,000.000 jęczmienia, 11,000.000 białych ziemniaków, 10,000.000 fun. tytuniu, 2,800.000 ton siana, 3.000 bel bawełny, 12,000.000 buszli jabłek, 1,700.000 brzoskwiń.

Przewidziany jest znaczny eksport pszenicy do Europy. W ciągu ostatnich dwóch tygodni lipca wywieziono ze Stanów Zjedn. i Kanady 28,458.439 buszli pszenicy i mąki pszennej, (31,046.986 w 1921 r.). Za czas od 29 lipca r. z. do 29 lipca r. b. wywieziono ogółem 379,505.697 buszli pszenicy i mąki (w 1920/1921 — 440.483.107 busz.).

Urodzaj kukurydzy zapowiada się dobrze. Owies gorszy, lecz ceny nizkie, dzięki pozostałym zapasom z ub. r. Zbiór kartofli, warzyw i owoców zapowiada się dobrze. Naogół ceny powinny się utrzymać na dotychczasowym poziomie.

Ceny naogół znowu wzrosły: w styczniu r. b. 138, w czerwcu r. b. — 150 (1913 — 100). Fluktuację cen od maja 1920 r., gdy osiągnęły maximum, wykazuje poniższa tabela:

	Maj 1920	Czerw. 1921	Maj 1922	Czerw. 1922
Ziemiopłody	244	114	132	181
Artyk. żywnościowe	287	137	138	140
Materjały i odzież	347	172	175	179
Opał i światło	235	191	216	225
Metale i wyroby metal.	193	133	119	120
Materjały budowlane	341	163	160	167
Chemikalja	215	133	122	122
Różne	246	125	176	176

Stan plantacji bawełny uległ znacznej zmianie na lepsze od połowy czerwca. O ile pogoda będzie nadal sprzyjała, przewidywany jest zbiór przeszło 12,000.000 bel. Spożycie bawełny na rynkach wewnętrznych wyniosło w czerwcu r. b. 507.800 bel. Za czas od 4 sierpnia 1921 r. do 28 lipca r. b. wywieziono ogółem 6,033.993 bele (5,583.451 za ten sam okres czasu 1920-1921 r. i 6,361.430 w 1919/1920 r.).

Strajki kolejowy i węglowy sprawiły, że zapasy węgla są na wyczerpaniu i zagraża kryzys opałowy w zimie. Produkcja węgla w kopalniach niezwiązkowych również nieco spadła z powodu braku wagonów. (The National City Bank of New York).

Produkcja złota i srebra w Stanach Zjednoczonych spadła w 1921 r. o mniej więcej 3,500.000 dol. w porównaniu z 1920 r. Srebra wyprodukowano 53,052.441 uncje. (Yournal of Comm.).

Handel zagraniczny Stanów Zjednoczonych w czerwcu r. b.

Podług danych departamentu Handlu handel zagraniczny w czerwcu r. b. przedstawia się następująco w porównaniu do maja r. b.:

Import (w tysiącach dolarów)	czerwiec 1922	czerwiec 1921	maj 1922
Surowce	1.145	67 834	88.087
Przedm spożyw. (surow. i zwierz.)	26.170	19.209	31.263
Przedm. spoż. (części obrobione)	37.346	21 290	34.785
Półfabrykaty	46.470	26.501	39 307
Wyroby gotowe	58.438	49.778	58.254
Różne	818	1.075	1.028
Razem	170.387	185.687	252.724

Eksport w tysiącach dolarów			
Surowce dla przemysłu	70.219	739.63	64.440
Przedmiot. żywn. (surowce i zwierzęta)	40 999	62.779	44.143
Przedm. żywn (częściowo obrobione)	55.484	52.649	50.376
Półfabrykaty	39.085	26 950	40.467
Wyroby gotowe	121.264	113.122	112.112
Różne	114	284	448
	327.165	329.747	311.986

Przywóz surowców i półfabrykatów wzrósł nieco w czerwcu r. b. w porównaniu do maja r. b. Przywóz artykułów żywnościowych obrobionych również wzrósł. Wzrost przywozu wyrobów gotowych był tak nieznaczny, że nie może być brany w rachubę.

Wywóz znacznie się zwiększył — prócz wywozu półfabrykatów. Naogół biorąc handel zagraniczny Stanów Zjednoczonych przedstawia się nadspodziewanie dobrze, zważywszy na trudne warunki obecne. (Yournal of Commerce).

Zmniejszenie się bezrobocia zostało wywołane ożywieniem przemysłu i wzrostem popytu na robotników wykwalifikowanych. Poszukiwani są cieśle, mularze, robotnicy kolejowi i drogowi. Na kolejach stan zatrudnienia dosięgnął 80%—85% normy przedwojennej. W przemyśle maszynowym 50%—60%. W przemyśle konfekcyjnym panuje zastój z powodu nadprodukcji. Najgorzej przedstawia się stan zatrudnienia wśród pracowników biurowych, subjektów sklepowych i t. p. W samym New Yorku liczba bezrobotnych tej kategorji wynosi 50 tysięcy. Charakterystyczną cechą sytuacji jest dążenie robotników na wieś, na roboty polne — przyciąga ich perspektywa dobrych zarobków i całkowitego utrzymania. (American Industrie).

Imigracja i emigracja w Stanach Zjednoczonych.

Po zastosowaniu nowego prawa imigracyjnego, t. zw. aktu Dillingham'a, statystyka imigracji i emigracji za czas od 1 lipca 1921 r. do 31 marca r. b. wskazuje następujące dane: przybyło do Stanów Zjedn. 524.478, opuściło zaś St. Zjedn. 488.639 ogółem. Z tej liczby przybyłych 241.644 przypada na imigrantów stałych, zaś z liczby tych, co wyjechali — 160.918 na emigrantów (czyli nadwyżka imigracji nad emigracją o 80.726).

Podług statystyki narodowościowej, największa ilość imigrantów (43.728) przypada na Żydów, z których zaledwie 607 opuściło St. Zjedn. na

stałe. Na Polskę przypada 6.051 imigrantów, zaś 26.819 emigrantów.

	Imigracja	Emigracja
Niemcy	23.332	4.157
Anglja	21.015	6.635
Francja	9.569	2.237

Norma imigracyjna, określona na przeciąg najbliższych 12 miesięcy przewiduje dla Polski 21.076 (charakterystycznem jest, że Galicja Wschodnia i „okrąg Piński"? podane są osobno, jako nie stanowiące części integralnej Polski).

(American Industries).

Reorganizacja Polsko-Amerykańskiego T-wa Żeglugi.

Powyższe Towarzystwo zostaje zreorganizowanem dla podjęcia bezpośredniej komunikacji okrętowej pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi. Posiada ono na razie pięć okrętów: trzy pod amerykańską banderą, zaś dwa pod Polską. Towarzystwo zostaje zreorganizowanem pod firmą „United Polish Lines. Inc." Zarząd stanowią: Hon Valter Mc. Lean (admirał floty amerykańskiej) z Waszyngtonu, jako prezes zarządu; Komandor Alfred Nieżychowski, prezes; H. Lang, wiceprezes; F. Dudley Kohler, skarbnik i F. Siwik, sekretarz. F. Dudley Kohler jest doradcą prawnym firmy. Otwarcie komunikacji pomiędzy Polską a St. Zjedn. ma nastąpić w najbliższym czasie. (Journal of Commerce).

6982.

Pewna firma eksportowo-importowa w Columbus, Chio pragnie otrzymać przedstawicielstwo firmy polskiej na Amerykę, w dziale zabawek, lalek, ceramiki, koronek, drogich kamieni. Cenniki i próbki pożądane. Referencji nie podaje.

Sprawy pocztowe i telegraficzne.

Rozporządzeniem z dn. 30. sierpnia b. r. (Monitor Nr. 215), wprowadzono począwszy od dn. 21. września b. r. obowiązek uiszczania opłat pocztowych za paczki i listy wartościowe, nadawane w obrocie wewnętrznym i zagranicę wed ug obowiązującej taryfy pocztowej, zamiast znaczkami pocztowemi wyłącznie gotówką.

Podwyższenie maksymalnych stawek przekazów czekowych P. K. O.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów komunikuje, że na wniosek Prezesa Pocztowej Kasy Oszczędności — podwyższa się od dnia 15. września 1922 r. maksymalną stawkę przekazów czekowych Pocztowej Kasy Oszczędności z 500 000 na 1.000.000 (jeden milion) marek, o ile przekazy takie mają być wypłacane w tych urzędach pocztowych, które uczestniczą w obrocie żyrowym Pocztowej Kasy Oszczędności z oddziałami Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Urzędami tymi są obecnie:

Bielsko 1 (Śląsk Cieszyński), Białystok 1, Brześć-Litewski, Bydgoszcz 1, Częstochowa, Drohobycz 1, Gniezno 1, Grodno, Grudziądz 1, Inowrocław, Jarosław 1, Jasło, Kalisz 1, Kielce, Kraków 1, Kołomyja 1, Leszno, Lublin 1, Lwów 1, Łomża, Łódź 1, Nowy Sącz 1, Ostrów (Pozn.), Piotrków, Płock, Poznań 1, Poznań 3, Przemyśl 1, Radom, Rzeszów 1, Sosnowiec, Stanisławów 1, Starogard, Tarnów 1, Tarnopol 1, Tczew 1, Toruń 1, Warszawa 1, Wilno 1 i Włocławek.

Wszystkie inne urzędy i agencje pocztowe obowiązuje nadal dotychczasowa stawka przekazów czekowych Pocztowej Kasy Oszczędności w wysokości 100.000 marek.

Rozszerzenie granic doręczania odbiorcom do domu przekazów czekowych Pocztowej Kasy Oszczędności z pieniędzmi, w miejscowym okręgu doręczeń do 100.000 marek, w zamiejscowym zaś okręgu doręczeń do 20.000 marek, pozostawia się uznaniu poszczególnych Dyrekcji Poczt i Telegrafów.

Drukarnia Toruńska T. A.